

Eindexamen Latijn vwo 2005-II

havovwo.nl

4.1 Beoordelingsmodel voor de vragen

Antwoorden	Deel-scores
------------	-------------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt één punt toegekend.

■ Tekst 1a en 1b

Maximumscore 1

- 1 (quae modo Latois) populum submoverat aris (regel 274)

Opmerking

Langere of kortere citaten fout rekenen.

■ Tekst 1b

Maximumscore 1

- 2 De informatie wordt steeds concreter / De informatie komt steeds dichterbij (eerst van ver bij geruchte (fama mali), dan via 'de mensen' uit het volk die hun verdriet uiten (populi dolor) en tenslotte via de mensen uit haar directe omgeving (lacrimae suorum).
Of woorden van overeenkomstige strekking.

- 3 ■ B

Maximumscore 2

- 4 • a. Volgens de gangbare interpretatie pleegt Amphion zelfmoord. Volgens Scheuer wordt Amphion door een pijl (van Apollo) gedood 1
• b. Het is Niobe die door de dood van haar zonen / kinderen gestraft wordt voor haar gepoch op haar kindertal / Het doden door de goden van haar man / de vader van haar kinderen heeft geen functie in het verhaal 1
Of woorden van overeenkomstige strekking.

■ Tekst 1b en 1a

Maximumscore 2

- 5 • a. rechtop / pralend (regel 169) 1
• b. vriendinnen (regel 165) 1

Eindexamen Latijn vwo 2005-II

havovwo.nl

Antwoorden	Deel-scores
Tekst 1b	
Maximumscore 2	
6 ☐ • liventia (regel 279)	<u>1</u>
• Ze heeft zich (kennelijk vaak en hard) op de armen geslagen (zodat deze bont en blauw zijn geworden)	<u>1</u>
Of woorden van overeenkomstige strekking.	
Maximumscore 2	
7 ☐ • vestibus maakt deel uit van een bijwoordelijke bepaling (cum vestibus atris) / staat in de ablativus vanwege het voorzetsel cum	<u>1</u>
• crine maakt deel uit van een ablativus absolutus (demisso crine)	<u>1</u>
Of woorden van overeenkomstige strekking.	
Maximumscore 2	
8 ☐ maestis hoort grammaticaal bij genis, maar de vertaler heeft gemeend dat het inhoudelijk beter bij lumina past.	
Of woorden van overeenkomstige strekking.	
<i>Opmerking</i> <i>Wanneer alleen als antwoord is gegeven 'maestis hoort grammaticaal bij genis' / 'immota' congrueert met 'lumina' en 'maestis' niet, één scorepunt toekennen.</i>	
Tekst 1b en 1a	
Maximumscore 3	
9 ☐ • a. (wanee zij het fraaie hoofd beweegt) dansen haar lokken (op haar schouders) (regel 167- 168)	<u>1</u>
• b. kijkt (pralend) om zich heen (regel 169)	<u>1</u>
• c. schreeuwt (regel 169)	<u>1</u>
<i>Opmerking</i> <i>Langere of kortere citaten bij a., b. en c. fout rekenen.</i>	
Tekst 1b	
Maximumscore 1	
10 ☐ deriguit(que) (regel 303)	
Tekst 2 Erysichthon	
Maximumscore 2	
11 ☐ • iussam (regel 816)	<u>1</u>
• mandato (regel 821)	<u>1</u>
12 ☒ c	
Maximumscore 2	
13 ☐ • a. Erysichthon heeft een eik in het heilige woud van Ceres gekapt / Erysichthon heeft de goden geminacht	<u>1</u>
Of woorden van overeenkomstige strekking.	
• b. profani (regel 840)	<u>1</u>

Eindexamen Latijn vwo 2005-II

havovwo.nl

Antwoorden	Deel-scores
Maximumscore 1	
14 ☐ Bij Ovidius blaast Fames zichzelf letterlijk bij Erysichthon naar binnen. Of woorden van overeenkomstige strekking.	
Maximumscore 2	
15 ☐ • a. Het vruchtbare gebied (van Ceres) tegenover het armoedige huis (van Fames) Of woorden van overeenkomstige strekking.	<u>1</u>
• b. chiasme	<u>1</u>
Maximumscore 2	
16 ☐ • a. In het Latijn is sprake van een asyndeton dat een tegenstelling markeert	<u>1</u>
<i>Opmerking</i> <i>Wanneer alleen als antwoord is gegeven asyndeton, geen scorepunt toekennen.</i>	
• b. In het Latijn is sprake van een praesens historicum (petit) waardoor wordt benadrukt dat er sprake is van een nieuwe stap binnen het verhaal / Het beschrijvende imperfectum mulcebat wordt door het praesens historicum (petit) abrupt afgebroken Of woorden van overeenkomstige strekking.	<u>1</u>
<i>Opmerking</i> <i>Wanneer alleen als antwoord is gegeven 'praesens', geen scorepunt toekennen.</i>	
Maximumscore 2	
17 ☐ • a.	<u>1</u>
<i>Opmerking</i> <i>Alleen scorepunt toekennen, indien het gehele vers juist is gescandeerd.</i>	
• b. turba (regel 839)	<u>1</u>
Maximumscore 1	
18 ☐ censu (regel 846)	
Maximumscore 1	
19 ☐ Het gebruik van het mannelijke woord qui (regel 855). Of woorden van overeenkomstige strekking.	
Maximumscore 1	
20 ☐ Ze is blij dat hij haar naar haarzelf vraagt / Ze is blij dat de metamorfose succes heeft. Of woorden van overeenkomstige strekking.	
Maximumscore 1	
21 ☐ Er stond geen vrouw (op het strand). Of woorden van overeenkomstige strekking.	
Maximumscore 1	
22 ☐ De metamorfosen van de dochter zijn niet blijvend. Zij keert steeds weer terug in haar oorspronkelijke gedaante / De metamorfosen van de dochter zorgen voor haar redding (terwijl het gebruikelijk is dat de metamorfose als een straf wordt opgelegd). Of woorden van overeenkomstige strekking.	
<i>Opmerking</i> <i>Niet fout rekenen: de dochter ondergaat meerdere metamorfosen (terwijl in de andere verhalen steeds sprake is van één metamorfose).</i>	

Eindexamen Latijn vwo 2005-II

havovwo.nl

Antwoorden	Deel-scores
Tekst 3 en tekst 2	
Maximumscore 1	
23 ☐ Bij Ovidius (vertelt de dochter het niet zelf aan haar vader, maar) merkt de vader het zelf. Of woorden van overeenkomstige strekking.	
Maximumscore 2	
24 ☐ • Bij Hughes wordt de dochter al in haar veranderde gedaante verkocht / Bij Hughes werkt de dochter zelf mee aan het bedrog	<u>1</u>
• Bij Ovidius wordt de dochter in haar oorspronkelijke gedaante verkocht en verandert daarna van gedaante / Bij Ovidius lijkt de dochter gedwongen te worden Of woorden van overeenkomstige strekking.	<u>1</u>
Maximumscore 1	
25 ☐ (praebeatque avido) non iusta (alimenta parenti) (regel 874)	
Tekst 4	
Maximumscore 2	
26 ☐ • Augustus zal weinig waardering hebben gehad voor het gebrek aan decorum dat goden en helden in de Metamorphosen vertonen / de frivole (en parodiërende) toon / het niet erg hoge morele gehalte van de verhalen van de metamorphosen	<u>1</u>
• Vergilius creëerde een nationaal epos, de Aeneïs, waarin hij in de persoon Aeneas een held bezong, die goed paste binnen de ideologie van de keizer. Aeneas is een held die de oude morele en religieuze Romeinse waarden respecteert / De toon van het werk van Vergilius is verheven, evenals de inhoud Of woorden van overeenkomstige strekking.	<u>1</u>
Maximumscore 2	
27 ☐ • a. Ars Amatoria / liefdeskunst	<u>1</u>
<i>Opmerking</i> <i>Niet fout rekenen: Amores.</i>	
• b. Het was (volgens Ovidius' eigen zeggen) (één van) de reden(en) voor zijn verbanning Of woorden van overeenkomstige strekking.	<u>1</u>
4.2 Beoordelingsmodel voor de vertaling	
Maximumscore 1	
28 ☐ Kolon 28 “At tu, (kolon 29) nate, cave, Maar jij, zoon, pas er voor op,	
<i>natus</i> geboren	<u>0</u>
<i>natus</i> geboorte / leeftijd	<u>0</u>

Eindexamen Latijn vwo 2005-II

havovwo.nl

Antwoorden	Deel-scores
Maximumscore 2	
29 □ Kolon 29 funesti ne sim tibi muneris auctor, dat ik niet voor jou de geveger ben / word / zal zijn van een dodelijk / onheilbrengend geschenk / gunst, / dat ik niet de geveger ben van een voor jou dodelijk geschenk,	
<i>funesti</i> niet verbonden met <i>muneris</i>	<u>0</u>
<i>funestus</i> betrekking hebbend op de dood	<u>1</u>
<i>funestus</i> onrein / in rouw gedompeld	<u>0</u>
<i>sim</i> zou zijn / kan zijn / zou kunnen zijn	<u>1</u>
<i>sim</i> niet vertaald als vorm van <i>esse</i>	<u>0</u>
<i>munus</i> offergave / spelen / bouwwerk / functie / taak	<u>0</u>
<i>muneris</i> niet vertaald als genitivus	<u>0</u>
Maximumscore 2	
30 □ Kolon 30 dum resque sinit tua corrige vota! en corrigeer jouw wens(en) zolang de zaak / situatie het toestaat!	
<i>dum</i> terwijl	<u>1</u>
<i>dum</i> totdat	<u>0</u>
<i>res</i> koning	<u>0</u>
<i>res</i> niet vertaald als onderwerp bij <i>sinit</i>	<u>0</u>
<i>sino</i> ongemoed laten	<u>0</u>
<i>corrigo</i> uitwissen	<u>1</u>
<i>corrigo</i> rechtmaken / terechtwijzen	<u>0</u>
<i>votum</i> gebed	<u>1</u>
<i>votum</i> gelofte / wijgeschenk	<u>0</u>
Maximumscore 2	
31 □ Kolon 31 Scilicet ut nostro genitum te sanguine credas, Natuurlijk om te (kunnen) geloven dat je een afstammeling bent van mijn bloed,	
Niet fout rekenen: <i>ut credas</i> zodat je kunt geloven	
Niet fout rekenen: <i>nostro sanguine</i> van ons bloed	
<i>ut credas</i> zodat je gelooft	<u>1</u>
<i>ut credas</i> zodat je zou geloven	<u>0</u>
<i>ut</i> zoals / zodra	<u>0</u>
<i>sanguis</i> bloedbad	<u>0</u>
<i>sanguis</i> kracht	<u>0</u>
<i>credo</i> toevertrouwen / lenen	<u>0</u>
Maximumscore 1	
32 □ Kolon 32 pignora certa petis: vraag je een zeker bewijs / zekere / betrouwbare bewijzen:	
<i>pignus</i> hypotheek / gijzelaar / kinderen	<u>0</u>
<i>certus</i> besloten / ingelicht	<u>0</u>
<i>certa</i> niet vertaald als vorm van <i>certus</i>	<u>0</u>
<i>peto</i> gaan naar / mikken op	<u>0</u>

Eindexamen Latijn vwo 2005-II

havovwo.nl

Antwoorden	Deel- scores
Maximumscore 2	
33 □ Kolon 33 do pignora certa timendo, ik geef (je) een zeker bewijs / zekere / betrouwbare bewijzen door te vreesen / door het feit dat ik vrees / bang ben,	
<i>pignus</i> hypotheek / gijzelaar / kinderen	<u>0</u>
Indien ook in kolon 32, hier opnieuw aanrekenen	
<i>certus</i> besloten / ingelicht	<u>0</u>
Indien ook in kolon 32, hier opnieuw aanrekenen	
<i>certa</i> niet vertaald als vorm van <i>certus</i>	<u>0</u>
Indien ook in kolon 32, hier opnieuw aanrekenen	
<i>timendo</i> als gerundivum vertaald	<u>0</u>
<i>timeo</i> aarzelen	<u>1</u>
Maximumscore 2	
34 □ Kolon 34 et patrio pater esse metu probor. en er wordt bewezen dat ik (je) vader ben door (mijn) vaderlijke vrees / de vrees van een vader.	
<i>patrio</i> niet verbonden met <i>metu</i>	<u>0</u>
<i>patrio metu</i> niet vertaald als ablativus	<u>0</u>
<i>patrius</i> van de voorvaderen stammend / vaderlands	<u>0</u>
Maximumscore 1	
35 □ Kolon 35 Aspice vultus ecce meos; Kijk naar / zie mijn gezicht / gelaatstrekken / gezichtsuitdrukking;	
<i>aspicio</i> terugzien / onverschrokken aankijken / rekening houden met	<u>0</u>
<i>vultus</i> boze blik / gestalte	<u>0</u>
<i>vultus</i> niet als lijdend voorwerp vertaald	<u>0</u>
<i>vultus</i> gezichten	<u>0</u>
Maximumscore 2	
36 □ Kolon 36 utinamque oculos in pectora posses inserere (en) kon je maar een blik werpen in mijn borst / hart / ziel / geest	
Niet fout rekenen: ik zou willen dat je een blik kon werpen in ...	
had je maar een blik kunnen werpen in mijn hart	<u>1</u>
hopelijk kun je een blik werpen in mijn hart	<u>0</u>
je zou een blik (hebben) kunnen werpen in mijn hart	<u>0</u>
<i>posses</i> niet vertaald als vorm van <i>posse</i>	<u>0</u>
<i>pectora</i> borsten	<u>0</u>
<i>pectus</i> verstand / inzicht / karakter	<u>1</u>

Eindexamen Latijn vwo 2005-II

havovwo.nl

Antwoorden	Deel-scores
Maximumscore 2	
37 □ Kolon 37 et patrias intus dependere curas! en (kon je maar) mijn vaderlijke zorg(en) / smart(en) van binnen / in het binnenste / erin aantreffen!	
als hoofdzin vertaald	<u>0</u>
<i>patrias</i> vertaald als van zelfstandig naamwoord <i>patria</i>	<u>0</u>
<i>patrius</i> van de voorvaderen stammend / vaderlands	<u>0</u>
Indien ook in kolon 34, hier nogmaals aanrekenen	
<i>patrias</i> niet verbonden met <i>curas</i>	<u>0</u>
<i>intus curas</i> inwendige zorgen	<u>1</u>
<i>intus</i> thuis	<u>0</u>
<i>curas</i> vertaald als werkwoordsvorm	<u>0</u>
<i>cura</i> aandacht	<u>1</u>
<i>cura</i> verzorging / kuur / wachter / studie / boek / leiding / taak / liefdesverdriet	<u>0</u>
Maximumscore 2	
38 □ Kolon 38 Denique quidquid habet dives circumspice mundus Dus bekijk al wat de rijke wereld / het rijke heelal heeft	
<i>quidquid</i> hoe verder	<u>0</u>
<i>dives</i> vruchtbaar	<u>1</u>
<i>quidquid dives</i> wat voor rijks	<u>1</u>
<i>circumspicio</i> overdenken	<u>1</u>
<i>circumspicio</i> verlangen	<u>0</u>
<i>mundus</i> schoon / make-up / hemel / mensheid	<u>0</u>
Maximumscore 2	
39 □ Kolon 39 eque tot ac tantis caeli terraeque marisque posce bonis aliquid; en verlang / eis iets uit / van de zo vele en zo grote rijkdommen / goederen / goede dingen van de hemel (en) de aarde en de zee;	
<i>tot ac tantis</i> niet verbonden met <i>bonis</i>	<u>0</u>
<i>caeli terraeque marisque</i> niet als bepaling bij <i>bonis</i>	<u>0</u>
<i>posco</i> smeken om	<u>1</u>
<i>posco</i> bieden voor / uitdagen	<u>0</u>
<i>aliquid</i> niet vertaald als lijdend voorwerp bij <i>posce</i>	<u>0</u>
Maximumscore 1	
40 □ Kolon 40 nullam patiere repulsam. je zult geen afwijzing ervaren.	
Niet fout rekenen: <i>patiere</i> je ervaart	
<i>patiere</i> je hebt ervaren	<u>0</u>
<i>patior</i> lijden / dulden / overleven / toestaan	<u>0</u>
Maximumscore 1	
41 □ Kolon 41 Deprecor hoc unum, Ik smeed (je) af te zien van dit ene,	
<i>hoc</i> niet verbonden met <i>unum</i>	<u>0</u>
<i>hoc unum</i> deze ene	<u>0</u>

Eindexamen Latijn vwo 2005-II

havovwo.nl

Antwoorden	Deel-scores
Maximumscore 2	
42 □ Kolon 42 quod vero nomine poena, non honor est: dat eigenlijk een straf, (en) geen eer is:	
Niet fout rekenen: <i>quod</i> omdat (het ... een straf is)	
<i>poena</i> wraak / boete / onderpand	<u>0</u>
<i>honor</i> aanzien / erebaan	<u>0</u>
<i>honor</i> ambt / offer / schoonheid	<u>0</u>
Maximumscore 2	
43 □ Kolon 43 poenam, Phaethon, pro munere poscis! je verlangt een straf, Phaëthon, in plaats van een geschenk!	
<i>poena</i> wraak / boete / onderpand	<u>0</u>
Indien ook in kolon 42, hier opnieuw aanrekenen tot een maximum van 3	
<i>munus</i> taak	<u>1</u>
Indien ook in kolon 29, hier opnieuw aanrekenen	
<i>munus</i> offergave / spelen / bouwwerk / functie	<u>0</u>
Indien ook in kolon 29, hier opnieuw aanrekenen	
<i>posco</i> smeken om	<u>1</u>
Indien ook in kolon 39, hier niet opnieuw aanrekenen	
<i>posco</i> bieden voor / uitdagen	<u>0</u>
Indien ook in kolon 39, hier opnieuw aanrekenen.	
Maximumscore 3	
44 □ Kolon 44 Quid mea colla tenes blandis, ignare, lacertis? Waarom houd je mijn hals vast met (je) liefkozende armen, onwetende / argeloze?	
Niet fout rekenen: <i>quid mea colla tenes</i> wat houd je mijn hals vast	
Niet fout rekenen: <i>blandis</i> als bijwoord bij <i>tenes</i> (houd jij liefkozend / innemend vast)	
<i>mea colla</i> niet als lijdend voorwerp bij <i>tenes</i>	<u>0</u>
<i>mea colla</i> vertaald als meervoud	<u>0</u>
<i>blandus</i> innemend / verleidelijk	<u>2</u>
<i>lacertus</i> bovenarm	<u>2</u>
<i>lacertus</i> (overtuigings)kracht / hagedis / makreel	<u>0</u>
Maximumscore 1	
45 □ Kolon 45 Ne dubita! Twijfel (er) niet (aan)!	
<i>ne dubita</i> twijfelde je maar niet	<u>0</u>
<i>dubita</i> ik twijfel	<u>0</u>
Maximumscore 2	
46 □ Kolon 46 Dabitur, (kolon 47) quodcumque optaris; Wat je ook maar zult hebben gewenst / zult wensen / wenst, zal (je) gegeven worden / wordt (je) gegeven;	
<i>dabitur</i> werd gegeven	<u>0</u>
<i>quodcumque optaris</i> niet als onderwerp bij <i>dabitur</i>	<u>0</u>
<i>optaris</i> je had gewenst	<u>0</u>
<i>optaris</i> je zou wensen / hebt gewenst	<u>1</u>

Eindexamen Latijn vwo 2005-II

havovwo.nl

Antwoorden	Deel-scores
<hr/>	
Maximumscore 2	
47 ☐ Kolon 47 (Stygias iuravimus undas) (ik heb het gezworen bij de golven / het water van de Styx)	
Niet fout rekenen: <i>Stygius</i> van de onderwereld Niet fout rekenen: <i>iuravimus</i> wij hebben gezworen <i>unda</i> woelige menigte	<u>0</u>
Maximumscore 1	
48 ☐ Kolon 48 sed tu sapientius opta!” maar jij moet verstandiger wensen!”	
Niet fout rekenen: <i>sapientius</i> iets verstandigers <i>sapientius</i> verstandig / zeer verstandig / tamelijk verstandig / te verstandig	<u>0</u>
Maximumscore 1	
49 ☐ Kolon 49 Finierat monitus; Hij had zijn vermaning(en) / waarschuwing(en) beëindigd;	
Niet fout rekenen: hij beëindigde zijn vermaning(en) zijn vermaning was geëindigd <i>finio</i> begrenzen / inperken / vaststellen	<u>0</u> <u>0</u>
Maximumscore 2	
50 ☐ Kolon 50 dictis tamen ille repugnat toch verzette / verzet die / hij / Phaëthon zich tegen de / zijn woorden / het gezegde	
<i>dictis</i> met woorden	<u>0</u>
<i>dictum</i> belofte	<u>1</u>
<i>dictum</i> grap	<u>0</u>
Maximumscore 1	
51 ☐ Kolon 51 propositumque premit en hield / houdt vast aan zijn voornemen / doel	
<i>propositum</i> levenswijze / hoofdgedachte / het uitgestalde / het betoogde / het beloofde	<u>0</u>
Maximumscore 2	
52 ☐ Kolon 52 flagratque cupidine currus. en brandde / brandt van verlangen naar de wagen.	
<i>flagro</i> fonkelen	<u>1</u>
<i>currus</i> niet vertaald als genitivus objectivus	<u>0</u>
<i>currus</i> vertaald als meervoud	<u>0</u>